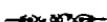

ոչինչ կարսց ազգել, և այնտեմնային շարունակեց "այսնեղ իւր արշաւակը մինչեւ իւր գահակալութեան երկուասանիրորդ տարին (Նվիշի Ա. յելանակ և սկիզբն Բ.ի.)։ Արդ՝ Յազիներափ 4րդ տարին քուշանց արշաւակի սկիզբը 442 թիւն է, որ Անրեկը եւ Կուզդեքէ սինապէս յիշում էն, 441-ին Հռոմայիցց հետ Յազիներափ ունեցած ընդհարման լախմանից յետոյ։ Ուստի մեր յիշածը ոչ միայն տպագրական սխալ չեն, այլ եւ պատմական ստոյդ տեղեկուութիւն է։ Արդեմ այդ թուացել է սխալ իմ քննադատին նրա համար որ 442 թ. քահանաների մի դողեռնէսութիւն անցայ և եղել նրանից իւր յօդուածը գրելու ժամանակ, թէ նրա համար, որ մեր տողերը նա նմանգրել ենի զեղալամբ — պատիրազմն յետոյ՝ 442 թուեր, անուշուտ սխալ մ'է — դժուար է ճիշտ սորչել։ Թերեւ թէ մէկ եւ թէ միւս պատմառով միանդպայն։

Ահա բոլորը, ինչ որ կամեցայ սաել։ Ամ բոլոց ուսումնասիրութեան մասին վերապահուուել ասելինքն. բայց ներուի ինձ արդեն իսկ կատել այստեղ, որ արժէ եղջէկի կրկին դառնալ զորմէնետե։ շատ բան կայ ասելու եղջէկի մասին, մինչեւ շատ քիչ և ասուած բանասիրութեան մէջ ի սկզբանէ մինչեւ յօդուածագիր։

ԳՐ. ՏՀԱՐ-ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՆԱԽԹՈՒՊ, 8/19 Մայիս, 1906։

Ա Յ Ի Ա Ր Գ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

ՀԻՆ ՀԸՆԹԻ ՑԵԼԻ ԱՆԻՇՆԵՐԸ
(Տարուածութեան)

ԱՐՏ-Կը գտնուի նաև հետեւեալ անուններուն մէջ, դոր կարեկ չե պահպանթեամբ մեխել։

ԱՐՏԱԲՈՅՆ, ԱՐՏԱԲՈՅՆՔ թ. 111 Ալայց Ճոր գ.ին մէջ Օրբէլ. 1, 111, Ա. 262, Ա. 97. ԱՐՏԱԿԵՑ, ԱՐՏԱԿԵՑ թ. 114 Աղահէմ գ.ին մէջ Օրբէլ. 2, 206, Ա. 266, ԱՐՏԱԿԵՐՔ (սեռ. Արտագերից, Հյ. Արտագեր) ամբոց թ. 175 Արշարունիք գ.ին մէջ եղ. 59, Փալատ. 129, 170, 171, Խոր. 218, 222, Ա. 57, յն. Արտօրերա Սուրբութ 629, լու. Artogerassa Ա. 27, 12, ծ. 12 (կարդալու և "Artagerasa")։ Արգայշարտա

1 կը 400 Ա-րդիւնք է Յ-նեւնք մէջ 42 կը յարածած. Ամբանոն Artogerassas չե զայ Մելութ քու (8, 102; զա Պատմութեան կը օգօն) ինչ Artageras նեթ Խմբանոն այս Artageras հարացան է, թացեն իւ խորակ, ոյն ասեն ասի է Հյ. Արտօրեր, յ. Հյ. Արտօրեր։

Պատմ. 949, MAWB. 1878 էջ 179. 'Արգայշարտան' քաղաք թ. 10 Խորեան գ.ին մէջ Պրիկոս. 3 էջ 252 օճաւ. ԱՐՏԱԿԵՑ տես վերն էջ 314. ԱՐՏԱԿԵՑ տեղ թ. 116 Հարանդ գ.ին մէջ Օրբէլ. 267 եւն։

ԱՐՏՈՑ Կ-Ց տեղի թ. 111 Ալայց Ճոր գ.ին մէջ Օրբէլ. 261. որոյ (յոդ. որ բարին, սեռ. որոյ) + իւն և սկանական Արտօրերի ։ Հման. Արտօր իւն-դիւն Ա. Կարապետի մաս թ. 80 Յարաւան գ.ին մէջ Եղիշ. Մամիկ. 34, 89։

ԱՐՏՈՑ Կ-Ց ԿԱՆԱՌ թ. 50 գ. Ակաց.

որոյ + իւն ։

ԱՐՏՈՒՐԻ Կ-Ց աւան թ. 114 Աղահէմ գ.ին մէջ Կաղանի. 266 (որ Ա. 266 ԱՐՏՈՒՐԻ Կ-Ց կը Կրպայ). ԱՐՏՈՒՐԻ Օրբէլ. 278, Ա. 260. Արտօռ եւն + իւն։

ԱՐՏՈՒՐԻ Ա-Ց գիւղ թ. 153 Զրովիր գ.ին մէջ Եղիշ. Կթշ. 58 = Աղահ. 100, ասոր տեղ Վարդանաց գոյն էջ 70 Արտօռնէն. որոյնէ արդարական։ որոյնէն պատառ պրայից, + վի. հման. որոյնանցին (տաճար Լաստիկ-), 'արբունակին'։

ԱՐՏՈՒՐԻ գիւղ, գիւղպարզաց Դրւեց արեւածանի կողմէ Ա. 77, Եղիշ. Կթշ. 42, 48, թ. 186 Կոտորի գ.ին մէջ Ա. 292 = ։ ԱՐՏՈՒՐԻ ԵՑ տեղի թ. 117 Բաղց գ.ին մէջ Օրբէլ. 268. Ա-Ց ? (իբր հասարակ անուն = առու կողպատու + իւն)։

ԱՐՏՈՒՐԻ գիւղ. թ. 87 Արտօր գ.ին մէջ Փարպ. 203, բայն Ասորոյդ Եղիշ. 147 = Ա-ցրայիշին բայն Արծր. 79. Ա-ցր ? (տես Խախորդ անունը) + ոյր 'ծակ'։

ԱՐՏԵՑԵԱՑ ԱՐԼՈՒՐ Զենոր 41, Եղիշ. Մամիկ. 7 (յառաջ՝ Արեւու Բ-ը անուանուած, տես վերն)։ ա-տեղ 'Արտօնակի լուր' + Բ-ը = 'Բ-ը Արտօնակի լուր'։

ԱՐՏԵՐԱԿԻ Օրբէլ. 278 = ԱՐՏԵՐԱԿԻ Ա. 480 տեղի թ. 110 Ճահանց գ.ին մէջ = ա-երէ (յ. ա-երէ)։ 'Գործանած տեղ'։ Հման. ԱՐՏԵՐԱԿԻ տեղի թ. 117 Բաղց գ.ին մէջ Օրբէլ. 269. ա-էր 'Կործանած, կործանումն'։ Ա-ցր տես վար։

Ա-Ց = Օյ մեն վար։

ԱՐՏԱԿԱՑ (ՕՀԱԿԱՑ) բերդ, աւան թ. 180 Արտագետան գ.ին մէջ Փալատ. 17 եւն. տես վար Օշուն։ ԱԲԱԿԱՑՈՒ ԿԱՅԱՐ ըլուր Վասպարականի մէջ Արծր. 216. Ա-ցր ? + իւնոյ 'Գործաթ' (յ. օր. պրայի հասար)։

ԱՐԴԱՑՈՒՈՒ գիւղ թ. 6 Դերջան գ.ին մէջ Արծր. 593, 594, ԱՐԴԱՑՈՒՈՒ Խոր. 88, ԲՈՎԱՆԻՑ Ասոզ. 261, այժմ՝ Բ-էտեւին տես վերն էջ 182, զա Արծր. 594 'Հայ պարթեւերն լիզումն, է. բոք 'ասուած, ? Հ. բ. 113 + ա-էր մեն վերն էջ 274. Պարսիկերն 'Բացայա- մէ (Marquart Untersuchungen z. Gesch.

ქათა. წოექნერების ხალხები დამატები ქათას Brossel Description 126—127, ჩანახ. უფრ 4-ა. 95, 401, აუგ. წარმოიტებ პარიზი დამატები ქათას Brossel. საუ. ქათას აღმოჩენი აღმოჩენა!

ԲԱՌԻԼՈՎԱՑ թ. 77-։ գ. Վասպուրականի
տես վերն էջ 214. հունվարով բարդուած։

ԲԱՐԴՈՒԹԱՎԱՐ, բ. 120 կուսական
գ.ին մէջ Օրբել. 271, ԱՍ. 287. բ-րդու՞ ? (բ-րդ
սովորաբար = "բէզ, եւն) + բառ անս վերն
էջ 278.

ԲԱՐԱԿՈՒԾԱԾ տեղի Թ. 117 բաղդ գ. ին մէջ,
բերդ Օրբել. 1, 52. -շոտէ "ուրախութիւն"
էջ 282? Կապերա Բարկուսէտ մ'ալ կը նշանակէ
Կուրի արեւելակոցմբ Ծիրուանի մէջ.

(Հ-Հ-Հ-Հ-Հ-Հ-Հ-Հ) Հ. ՀԻՒԱՑՄԱՆ

三

ዚሬ ተናጋሪ

ԾԱՂԿԵՓՈԽՆՁ

1. "Գարդապետ, քաղին մասին - Պրոֆ. Հիւթշմանէն: -
2. "Ի գիտութիւն բանասէցներին: - Յ. St. Expeditus.

1. «Արդյունաբերությունը բառը և բառը» — Պատփ.
Հերթականնեն : «Եղայ», շարաթթաթերթին մեջ քանի մ' մասնագիտ գրաւեցա լորդուղիու բառն ստուգա-
բառների եան նկատմամբ — այլեւայլ անհամարեկ :
Ամենայն վերեւ (թ. 14) դրաց Պր. մեջ Նշարիբեան
«պայտէ ասած» մեր ինքնամստահութեանք, մինչեւ
բերելով թէ Ազգապետ բառը փոխառութիւն է
արար. այս բառէն ընթերցուած + պետ : Մեզի
համար շատ պարզ ու մեկն եր թէ Մարտունով Ար-
դ պ պետին հետո ու ժամանակակից ամենալուսն եւ
դյուսթիւնն ունեղոյ բառ մը չէ եւ չիք Շնոր որ
արարեկնեւ փոխառութիւնը ըլլայ. Տիբա այս պատ-
ճառով՝ որով ժամանակին աղմկացոյզ ոսկէւ բառն
մասն դիմեւ արաւեցա — ի հասնաւէն Այսու-
հանդերձ հետապրոքան ու հրանգանդէ եր
հարցմանը լուել Պրոփ. Հիւրմանն հերլինակարու-
թիւնին խօսնի եւս : Սեծանեւն Հայագէտէ համեմ-
ցաւ : Յաւնիս թուակիր նամակով մը պատառ-
իսնել մզի սապակ : «Փարծից 2ք հարցման պա-
տասխանել, բայց նամակի պայման մասնակիտական եղան
որ վախացայ թէ Հասուլութիմ, ի մասնաւորի
Պր. Ներփառեանէ, որ լցուցադիմակն իրաց ոչ
աեղեկութիւն ունի եւ ոչ ալ դաշափար. այս
պատասխան գրանք պատասխէ, ու կը համականա-
նաւ միայն պայմանի շահելով թէ անհիմն է «փար-
գապետա» բառն հաւասար գնել արար. նուն. Եթէ
ուրեմն բնիկ արարակն բառ մ'ըլլայ՝ չի կհար-
ջուրուղիու բառն մեջ թագնուիլ. վասն չի
այլոյ եւ ոչ իսկ միայն արարակն ան բառ մը փոխ
առած են եւ գարուն՝ յորուն լորդուղիու բառն
պարեն գոյսութիւն ունեւի. Հայոց հասնել է, գարուն
Արարացաց հետ շիմնան ու յարաթթռութեան մէջ

վայրէն սէց գլուխը ըստ ուսուր, բայց թուռել ու մարտադ
լեզունքն այս արար. բառը հազի՞ւն որպարզուն
ժամանակներս ընդունեցան, այսինքն՝ Արաբացւոց

գեղ ք զայտոտա, պարսկատաս թւ Ասրա ըրած
առաջին արշաւանքէն շատ եղբը. ըստ այսմ այն
բառը է. դարէն յառաջ գոյութիւն չըւնէր. Եթէ

Պր. Ներսիսեան ուղղէ հաստատել որ Հայ. Հուրտ
արաք. Մթը (Ճշ) բառն է, այն առեն պէտք է
միանդամայն ապացուցնել որ Սասանեաց ժա-

մանակը՝ *vird* պարսկերէն բառ մը կար՝ որ Հայք
Եւ դարէն յառաջ փոխ առած էին Պարսիցմէ իրը
vard, իսկ Արաբացիկ՝ իրը *vird*. Բայց աստի՛ պի՛

պարագային հաւանականագոյնս հայերէնի մէջ
*ըստով յառաջ գալու էր: — Մէկ խօսքով
Գ. Աբրուսիսան ուղիղն եւ սխալն իրարու կը խառնէ

գրութենէս “Հազրդել ի գիտաթիւն բանաւերին, որ Արահամ խստավանողի Արեւելական առաջնային տաճիկաց առաջ տաճա

սկսած զգայքը արգել առնելու առաջաւագա գրուած վերջացած է։ Մնաւմ է ինձ մի երկու տեղեկութիւն աւելացընել ձեռադրերի մասին եւ ու այլ բաների մասին անհայտ գործերի մասին։

Մը կարծ յառաջարան։ Եսոյ ուստի պիլ ուռ շատ չէ ետաձգել։ Զանազան արտաքին ու ներքին արդեկաւիթ հանդամանքներ մեծապէս նպաստեցին

այս գործի աշխարհուն։ Նոյն վիճակին ենթարկուեց և Ազգաթանգեղոսի նոր հրատարակութիւնը, որի կեսից տեսլին արդէն տպիւած է —

ձեռագրական բազմութիւն ընթերցուածներով։ յ

ըլլալու է կամ ուրիշ ընկերաց հետ ի Փոքր Հայու վկայած, վերջերս առանձին քննութեանց եւ նաև միջմանց նիւթե եղաւ։ Իտարական հողի փոքր

Ջերմեռանդութեան տարտապայման ձեւերու տա-
արկաց ըլլալով՝ եկեղեցական վարչութիւնը ստի-
պուած էր միջամտեւ։ Առկե՛ գիտնու վեճերու

Յատկապես եկեղեցակը թերթի և գիտութեանց առթիւ („Civilta catolica“, 1905, դէկ., 2: Interno al culto di S. Expedito

¶ 12. Martirio di S. Cesario. (Sacerdotio martire. Nota.) Τηλεγραφή αποτελεσμάτων - Εύνοια στη βίβλη της Αγίας Σοφίας της Κωνσταντινούπολης, πρ. Μητρόπολης Αθηνών.

Հայոց լուսաւոր քոնց շաբազ ու այս հայ
հռչակուած մարտիրոսին խնդիրը. (H. D., Saint
Expedit et le Martyrologe Hiéronymien, p.
74-75. Anglais. Balliol College, XXV, fasc.

թերթիք *Analecta Bollandiana*, XXV, fasc. 1,
1906, p. 90—98.) Հենք կը ար, եւ հարկ ու
չկայ, քննութեան ամեն մանրամասնութիւնը

Հուն Ներկայացրենել։ Բայց գլխաւոր արքիւնքներն Հետեւելելիքներն են։ Expeditus որչափ տեղ ալ յիշատակուած ըլլայ՝ միշտ մէկ հրմանական աղբիւր